

Devlet ziraat işletmeleri kurumu teşkiline dair kanun lâihası ve Ziraat ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/923)

T. C.

Başvekâlet

Kararlar müdürlüğü

Sayı : 6/4613

28 - XII - 1937

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Devlet Ziraat işletmeleri kurumu teşkili hakkında Ziraat vekilliğince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetinin 27 - XII - 1937 tarihli toplantısında tadilen Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâihası esbabı mucibesile birlikte sunulmuştur.

Başvekil
C. Bayar

Esbabı mucibe

Atatürkün 11 - VI - 1937 tarihli mektubu ile Hazineye teberru eyledikleri çiftlik ve müesseselerin idaresi bir mahsus kanuna ihtiyaç göstermiştir. İlk kuruluşlarıyla istihdaf edilen yüksek mak-sadî göz önünde tutarak bu çiftlik ve müesseselerin ziraatımız ve ziraat sanatlarımız için hakikî bir rehber ve nümune olmak hizmetlerinin devam ettirilmesi bu kanunun esasını teşkil etmektedir. Filhakika memleketin ayrıldığı ziraat bölgelerinin her birinde köylülerin gözleriyle görebilecekleri ve çalışmaları için örnek tutacakları böyle ziraat merkezlerine ihtiyaçları meydandadır. Ve bu çiftlik ve müesseselerin bir kısım ziraat hayat ve faaliyetlerinin bütün sahalarında her türlü teknik ve modern tecrübelerini ikmal etmiş olarak buldukları bölgelerde en faydalı ziraat usulu ve sanatlarını yaymağa hazırlanmış bulunmaktadırlar. Bu çiftlik ve müesseseleri esas tutarak aynı mahiyeti haiz olmak üzere ötebenberi Ziraat vekâletince idare edilmekte olan diğer bazı çiftlik ve müesseseleri de aynı verimli faaliyette bunlarla birleştirmek ve ihtiyaca göre bütün ziraat bölgeleri için yenilerini kurmak ve bunların hepsini şimdiye kadar olduğu gibi ticarî usullerle idare ederek aynı muvaffakiyetli çalışmada devam ettirmek ziraat hayatımız için en faydalı bir iş olacaktır. Atatürk çiftlik ve müesseselerini teberrü ederlerken gönderdikleri mektupta aynen şu direktifleri veriyorlar :

13 sene devam eden çetin çalışmaları esnasında faaliyetlerini, buldukları iklimin yetiştirdiği her çeşid mahsulâtta başka her nevi ziraat sanatlarına da teşmil eden bu müesseseler, ilk senelerden başlayarak bütün kazançlarını inkişaflarına sarfederek büyük küçük müteaddid fabrika ve imalâthaneler tesis etmişler, bütün ziraat makina ve aletlerini yerinde ve faydalı şekilde kullanarak bunların hepsini tamir ve mühim bir kısmını yeniden imal edecek tesisat vücutta getirmişler, yerli yabancı bir çok hayvan ırkları üzerinde çift ve mahsulât bakımından yaptıkları tetkikler neticesinde bunların muhite en elverişli ve verimli olmalarını tesbit etmişler, kooperatif teşkilî suretile veya aynı mahiyette başka suretlerle civar köylülerle beraber faydalı şekilde çalışmalar bir taraftan da iç ve dış piyasalarla daimî vaziyeti temasta bulunmak suretile faaliyetlerini ve istihsallerin bunların isteklerine uydurmuşlar, bu gün her bakımdan verimli, olgun ve çok kıymetli birer varlık haline gelmişlerdir.

Çiftliklerin, yerine göre araziyi ıslah ve tanzim etmek, muhitlerini güzelleştirmek, halka gezecek, eğlenecek ve dinlenecek sıhhi yerler, hilesizve nefis gıda maddeleri temin eylemek, bazı yer-

lerde ihtikârla filî ve muvaffakiyetli mücadelede bulunmak gibi hizmetleri de zikre şayandır.

Bünyelerinin metanetini ve muvaffakiyetlerinin temelini teşkil eden çalışma ve ticarî esaslar dahilinde idare eyledikleri ve memleketin diğer mntakalarında da mümasilleri tesis edildiği takdirde tecrübelerini müsbet iş sahasından alan bu müesseselerin, ziraat usullerini düzeltme, istihlalâtı artırma ve köyleri kalkındırma yolunda Devletçe alınan ve alınacak olan tedbirlerin hüsnü intihab ve inkişafına çok müsaîd birer âmil ve mesned olacaklarına kani bulunarak ve bu kanaatle tasarrufum altındaki bu çiftlikleri, bütün tesisat, hayvanat ve demirbaşları ile beraber Hazineye hediye ediyorum.)

Bu mektubun işaret ettiği esaslara sadakatle Atatürkün direktiflerini tahakkuk ettirebilmek için (Devlet ziraat işletmeleri kurumu) adile bir teşekkül meydana getirmek muvafık görülmüş ve bu maksadla merbut kanun lâyihası hazırlanmıştır.

Lâyihanın başlıca hükümleri şunlardır : Devlet ziraat işletmeleri kurumu hükmi şahsiyeti haiz olmaktadır. Ticaret kanunu ve hususî hukuk esaslarına göre idare edilecek ve muhasebeî umumiye kanunu ile eksiltme, artırma ve ihale kanununa ve inşaat dolayısıyla 2443 sayılı kanun hükmüne ve Divanı muhasebatın vize ve mürakabesine tâbi tutulmayacaktır.

Kurumun on beş milyon lira itibarî sermayesi olacak ve Atatürk çiftlik ve müesseseleri 1 ikinci teşrin 1937 tarihindeki bilânço ve mevcudat vaziyetleri esas tutularak temsil ettikleri kıymetler üzerinden bu sermayeye mahsuben kuruma intikal edeceği gibi Devlete veya Devlet müesseselerine aid olup mevzu ve maksad itibarile Hükümetçe kuruma devri tasvib olunacak menkul gayrimenkul mallar da keza kıymetleriyle kuruma devredilebilecek ve ihtiyaç derecesinde bütçeden verilecek tahsisat ile bu sermaye ikmal olunacaktır.

Kurum, imkân ve lüzum görüldüğü takdirde Maliyenin kefaletile tahvilât çıkarmak kolaylığından da istifade edebilecektir.

İdare itibarile kurum mümessili müesseselerin tâbi tutuldukları hükümlere uygun hükümler daîresinde umumî heyeti, idare meclisi mürakıbleri ve müdürleriyle bir mekanizma altına alınmış, yalnız umumî heyetin teşekkül tarzı değiştirilmiştir.

Lâyiha bunlardan başka Atatürk çiftlik ve müesseselerinden intikal edecek teşkilâta dahil memur ve müstahdemlerin haklarını gözetin ve lüzumunda Devlet teşkilâtındaki mütehassıs memurlardan bu kurumda istifadeyi mümkün kılan ve kurum memur ve müstahdemlerinin tekaüdlük noktasından bir yardıma mazhar olmalarını derpiş eden hükümlerle kurumun nail olacağı bazı müsaade ve muafiyetleri tayin ve kurum müesseseleri ile mümasili Devlet müesseseleri arasındaki malî münasebetleri tanzim eden bazı hükümleri de havi bulunmaktadır.

Bu esaslara göre hazırlanan kanun lâyihasının bir an evvel B. M. Meclisine sevkine müsaade buyurulmasını rica ederim.

Ziraat encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Ziraat encümeni
Esas No. 1/923
Karar No. 5

30 - XII - 1937

Yüksek Reisliğe

Devlet Ziraat işletmeleri kurumu teşkili hakkında Ziraat vekilliğince hazırlanıp İcra Vekilleri Heyetinin 27 - XII - 1937 tarihli toplantısında Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan ve encünenimize gönderilen kanun lâyihası okunub gö-

rüşüldü:

Tabiatle yapılan çetin mücadeleler neticesinde ekonomik ve teknik ihtiyaçlara uygun bir şekilde kurulmuş olan Atatürk çiftliklerinin Ulu Önderimiz tarafından Hazineye teberru buyurul-

muş olması üzerine hazırlanan bu lâyiha ile ziraatimizin kalkınmasına doğru büyük bir adım atılmış oluyor.

Son asrın ekonomik vaziyeti, ziraati dar bir çerçeveye içinde değil, kelimenin geniş manasile düşünmeği lüzumlu kılmaktadır.

Büyük Şef de Kamutaydaki son büyük nutuklarında ziraatin, sanayi, ticaret ve nafıa ile bir küldüğünü işaret buyurmuşlar ve bu yüksek eserleri de ötedenberi bu esas dairesinde idare ettirmişlerdir.

Onun içindir ki ziraat fenninin en son tekemmüllerine ve yeniliklerine çok muvaffakryetli bir tatbik sahası olan Orman çiftliğinde bu gün ziraat, sanayi ve ticaret kısımlarına aid olarak 26 şube bulunmaktadır.

Yine Büyük Şefimizin nutuklarında işaret buyurdıkları üzere memleketimiz, iklim, su, toprak verimi bakımından ziraat bölgelerine ayrılacak ve bu bölgelerde bu esasa göre çiftlikler kurulacaktır.

Memlekette yetiştirilen nebatî, hayvanî mahsullerin iç ve dış piyasaların isteklerini karşılayacak mahiyette olması, istihsalin arttırılması, keyfiyetlerinin ıslahı, maliyet fiatlarının indirilmesi, iptidaî maddelerimizin ziraat sanatlarile

kıymetlendirilmesi, satışlarının bir düzene konulması ziraatimizdeki kalkınma esaslarını teşkil eder.

Bunun ideal tipini taşıyan Atatürk çiftliklerine, iltihak edecek ziraat müesseselerinin bu ruh ile idaresini göz önünde bulunduran lâyiha encümenimizce de aynan kabul edilmiştir.

Her sahada olduğu gibi, millî ekonominin temeli saydıkları ziraatta da, on üç senelik çetin bir çalışmaya ile bu varlığın yaratıcı ve bağışlayıcı olan Büyük Öndere sonsuz minnet ve şükranlarını bu vesile ile de sunmakla encümenimiz büyük bahtiyarlık duyar.

Havalelerine göre Bütçe encümenine gönderilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Ziraat E. Reisi	M. M.	Kâtib
Edirne	Manisa	Bolu
F. Kaltakkıran	Yaşar Özey	
Kastamonu	Seyhan	Balıkesir
Tahsin Coşkan	Tevfik Tarman	R. Selçuk
Sivas	Konya	Çorum
İ. Uğur	M. Eken	A. Rıza Özenç
Kırşehir	Yozgad	Ankara
A. R. Esen	Ömer Evcı	R. Çırpan
	Bursa	
	Ş. Insel	

Bütçe encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Bütçe encümeni

M. No. 45

Esas No. 1/923

5 - I - 1938

Yüksek Reisliğe

Devlet ziraat işletmeleri kurumu teşkili hakkında olup Başvekâletin 28 - XII - 1937 tarih ve 6/4613 sayılı tezkeresile Yüksek Meclise sunulan kanun lâyihası Ziraat encümeni mazbatası ile birlikte encümenimize verilmiş olmakla Ziraat vekâleti vekili Şakir Kesebir ve Maliye vekili Fuad Ağralı hazır oldukları halde okundu ve konuşuldu:

Memleketi ziraî tekâmüle ulaştırmak için nümüne olmak üzere Atatürk tarafından tesis ve bu günkü mütekâmil devreye getirildikten sonra millete hediye buyurulan çiftliklerle benzerlerini müstakil bir idare altında toplayarak

bunları bu günkü kemalile muhafaza ve daha ziyade inkişafalarını temin ve bu sayede modern ziraî usullerin ve ziraat sanatlarının çiftçi ve köylüler arasında yayılmasına hizmet maksadile hazırlandığı anlaşılır bu kanun lâyihası encümenimizce de yerinde görülerek esas itibarile kabul edilmiştir

Çok iyi şekilde hazırlandığı anlaşılır lâyanın takib ettiği esasları bozmamak ve yalnız ihtiva ettiği hükümlere daha ziyade vuzuh ve sarahat vermek maksadile bazı maddelerde encümenimizce değişiklikler yapılması lüzumlu görülmüş ve bu değişikliklerin taallük eylediği

maddeler yeniden yazılmıştır. Hususî hukuk hükümleri arasında ticaret kanununun da dahil bulunması itibarile ikinci maddeden (Ticaret kanunu) tabiri kaldırılmış ve ibare (Devlet ziraat işletmeleri kurumu bu kanun ile hususî hukuk hükümlerine göre idare olunur) şekline konulmuştur.

Üçüncü maddenin silo ve ambarlara aid olan (C) fıkrası üzerinde durulmuştur. Verilen izahata göre silo ve ambarların Devlet demiryolları, Ziraat bankası ve bu kanun lâyihaesi ile vücud bulacak olan Devlet ziraat işletmeleri kurumunun iştirakile meydana gelecek ayrı bir teşekkül marifetile idaresi Hükûmetçe düşünülmemekte olduğu ve bunu temin maksadile hükmi bir şahsiyet olan Ziraat işletmeleri kurumunun iştirak mevzuları arasında silo ve ambarlar işinin de bulunduğu lâyihada yazılması lüzumlu görülerek bu maksadla (C) fıkrasının yazıldığı anlaşılmış ve bu tahrir tarzı encümenimizce de maksadı temine yeter görüldüğünden aynen ipka edilmiştir. Bu suretle lâyihaın 16 ncı maddesindeki silo ve ambarlar kaydi yersiz olduğundan mezkûr maddeden çıkarılmıştır. Kurumun yapmasına salâhiyet verilen işlerin ancak iştirak mevzuuna dahil işler olduğunu daha vazıh bir şekilde ifade etmek maksadile üçüncü maddenin (D) fıkrası da yeniden yazılmıştır.

Dördüncü maddenin (ticarî usulleri) kaydi çıkarılarak bunun yerine maksadı daha iyi temin edeceği anlaşılan (hususî hukuk hükümleri) tabiri konmuştur.

Bu kurumun umumî heyetini takviye maksadile Büyük Millet Meclisinin beş encümeninden

seçilecek ikişer aza adedinin üçere çıkarılması münasib görülerek sekizinci madde bu şekilde yeniden yazılmıştır.

Dördüncü maddenin son fıkrasından maksad evvelce Devlet hizmetinde maaşlı memur iken bu müesseselere alman ve orada ücretle çalışmakta olan bir kaç memuru mağdur olmaktan kurtarmak olduğu izah edilmiş olup bu maksadı temin edecek şekilde mübhem görülen fıkraya vüruh verilmiş ve madde heyeti umumiyesi itibarile muvakkat hükümleri ihtiva eylediğinden lâyihaın ana maddeleri arasından çıkarılarak muvakkat madde haline konulmuştur.

Lâyihaın muvakkat maddesindeki (Ziraat vekâletince tasdik edilecek talimatnamelerle tayin edilir) fıkrası yerine (Ziraat vekâletince tesbit olunacak esaslar dairesinde yürütülür) fıkrası konulmak suretile madde yeniden yazılmıştır. Bu esaslar dahilinde hazırlanan kanun lâyihası Umumî Heyetin tasvibine konulmak üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Reis	R. V.	M. M.
Burdur	Isparta	Trabzon
M. Şeref Özkan	Mükerrem Ünsal	R. Karadeniz
Kâ.		
İstanbul	Balıkesir	Gümüşane
F. Öymen	E. Adakan	D. Sakarya
İzmir	Kayseri	Kayseri
H. Çakır	F. Baysal	N. Kerven
Kırklareli	Malatya	Malatya
Ş. Ödül	M. Öker	O. Taner
Maraş	Mardin	Ordu
A. Tiritoğlu	R. Erten	H. Yalman
Seyhan	Sivas	Trabzon
N. Eldeniz	R. Çiner	Sırrı Day
		S. İçöz

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Devlet Ziraat İşletmeleri Kurumu teşkiline dair kanun lâiyhası

MADDE 1 — Her türlü ziraat işleri ve sanatları ile iştiğal etmek ve merkezi Ankarada olmak üzere Ziraat vekâletine merbut ve hükmi şahsiyeti haiz bir (Devlet ziraat işletmeleri kurumu) teşkil olunmuştur.

MADDE 2 — Devlet ziraat işletmeleri kurumu ticaret kanunu ve hususî hukuk esaslarına göre idare olunur. Muhasebei umumiye kanunile eksiltme, arttırma ve ihale kanununa ve inşaat dolayısıyla 2443 ve 2799 numaralı kanunlar hükümlerine ve Divanı muhasebatın vize ve murakabesine tâbi değildir.

MADDE 3 — Devlet ziraat işletmeleri kurumunun yapacağı başlıca işler aşağıda yazılıdır:

a) Bu kanunla uhdesine geçecek ve ileride uhdesine verilecek ziraî ve smâî müesseseleri işletmek ve bunların ziraat ve ziraat sanatları sahasındaki işletme ve yetiştirme hizmetlerini yapmak.

b) Bölgelerine göre lüzumlu ziraat çeşitlerini, usullerini ve sanatlarını gösterib yaymakta nümune ve rehber olacak yeni ziraat işletme merkezleri, fabrika ve atelyeler tesis ve idare eylemek.

c) Silo ve ambar işleriyle uğraşmak ve silolar da varant muamelesi yapmak.

d) İştiğal mevzularile alâkalı teşekküller vücade getirmek veya bunlara iştirak etmek, imtiyaz ve müsaadeler almak ve işletmek, ticaret, nakliye ve kredit işleri yapmak.

MADDE 4 — Devlet Ziraat işletmeleri kurumu bu kanun ile uhdesine intikal eden veya ileride ilhak edilecek veya kendisi tarafından tesis edilecek olan işletmeleri, fabrika ve tesisleri İcra Vekilleri Heyeti kararile kendisine bağlı olmak üzere kuracağı ticarî usullere tâbi hükmi şahsiyetler halinde idare edebilir.

MADDE 5 — Atatürkün 11-VI-1937 tarihli mektub ile Hazineye teberrü ettiği bütün menkul ve gayrimenkul mallar ve bunlara aid hak ve vecibeler bu kanunun neğri tarihinden

BÜTÇE ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

Devlet ziraat işletmeleri kurumu hakkında kanun lâiyhası

MADDE 1 — Aynen

MADDE 2 — Devlet ziraat işletmeleri kurumu bu kanun ile hususî hukuk hükümlerine göre idare olunur. Bu kurumun yapacağı muameleler muhasebei umumiye kanunile eksiltme, arttırma ve ihale kanununa ve inşaat dolayısıyla 2443 ve 2799 sayılı kanunlar hükümlerine ve Divanı muhasebatın vize ve murakabesine tâbi değildir.

MADDE 3 —

A - Aynen

B - Aynen

C - Aynen

D - İştiğal mevzularile alâkalı teşekküller vücade getirmek veya bunlara iştirak etmek ve yine iştirak mevzuuna dahil işler için imtiyaz ve müsaadeler almak ve işletmek, ticaret, nakliye ve kredi işlerini yapmak,

MADDE 4 — Devlet ziraat işletmeleri kurumu bu kanun ile uhdesine intikal eden veya ileride ilhak edilecek veya kendisi tarafından tesis edilecek olan işletmeleri, fabrika ve tesisleri İcra Vekilleri Heyeti kararile kendisine bağlı olmak üzere kuracağı hususî hukuk hükümlerine tâbi hükmi şahsiyetler halinde idare edebilir.

MADDE 5 — Aynen

itibaren Devlet Ziraat işletmeleri kurumuna intikal eder.

Devlet veya Devlet müesseselerine aid olup birinci ve üçüncü maddelerde yazılı maksadlara uygun mahiyetteki diğer menkul ve gayrimenkul mallardan muvafık bulunanları lüzum görüldükçe Ziraat vekâletinin teklifi üzerine Devlet Ziraat işletmeleri kurumuna devre İcra Vekilleri Heyeti salâhiyetlidir.

Bu maddenin birinci fıkrasına göre Devlet ziraat işletmeleri kurumuna intikal edecek malların 1 ikinci teşrin 1937 tarihindeki bilânço ve mevcudat vaziyetleri esas tutulmak üzere Maliye ve Ziraat vekâletleriyle kurum tarafından tayin edilecek birer zattan müteşekkil üç kişilik bir komisyon kıymetlerini tesbit edeceği gibi bu maddenin 2 nci fıkrasına göre bilâhare görülecek lüzum üzerine Devlet Ziraat işletmeleri kurumuna devrine karar verilecek Devlete ve Devlet müesseselerine aid mallar hakkında da devir tarihlerindeki vaziyetlerine göre aynı komisyon marifetile kıymet takdiri muamelesi yapılır ve bu kıymetler sermaye hesabına mahsuben vuku bulmuş tediye sayılır.

MADDE 6 — Devlet Ziraat işletmeleri kurumunun itibarî sermayesi 15 000 000 Türk lirasıdır. Bu sermaye Ziraat vekâletinin teklifi üzerine Kurum umumî heyetinin kararı ve İcra Vekilleri Heyetinin tasdikile bir misline kadar artırılabilir. Kurumun tediye edilmiş sermayesi:

- a) Bu kanun mucibince kuruma intikal edecek veya devrolunacak mal ve hakların kıymetleri,
- b) İşletmelerden hâsıl olacak kârların ilâvesi,
- c) Devletçe verilecek tahsisat ve vuku bulacak teberruat ile teşekkül eder.

MADDE 7 — Devlet Ziraat işletmeleri kurumu Ziraat vekâletinin teklifi üzerine umumî heyetin kararı ve İcra Vekilleri Heyetinin tasdikile itibarî sermayesinin nısfına kadar faizli veya faizsiz, ikramiyeli veya ikramiyesiz, temettü hissesine iştirakli veya iştiraksiz tahvilât çıkarabileceği gibi on beş seneye kadar vadeli istikrazlar dahi yapabilir. Maliye vekâleti kurumun çıkaracağı tahvilâta ve yapacağı istikrazlara kefalete mezundur.

MADDE 6 — Aynen

MADDE 7 — Aynen

MADDE 8 — Devlet ziraat işletmeleri kurumu Başvekilin riyasetinde Maliye, ve İktisad ve Ziraat vekillerile Büyük Millet Meclisi Bütçe, Divanı muhasebat, İktisad, Maliye ve Ziraat encümenlerince her defasında kendi azası meyanından intihab edilecek ikişer zatten ve Şûrayı devlet ve Divanı muhasebat reislerinden teşekkül edecek bir umumî heyet ile Reis ve müdür dahil olmak üzere beş azadan müteşekkil bir idare meclisi marifetile idare olunur. İdare meclisi reisi ile müdür ve azadan biri Ziraat vekilinin bir aza Maliye vekilinin inhası ve İcra Vekilleri Heyetinin kararile Reiscümhur tarafından tayin ve bir aza da umumî Heyetçe intihab edilir. Müdür hariç olmak üzere idare meclisi reisi ve azasının, müddetleri üç sene olub tekrar tayin ve intihabları caizdir. İdare meclisi reis ve azasının ziraat ve ziraat sanatleri ve toprak ekonomisi işlerinde meslekî yüksek tahsil görmüş bilgi ve tecrübe sahibi olmaları lâzımdır. Müdür ihtiyaca göre bulunacak muavinleri Ziraat vekilinin teklifi ve Başvekilin tasdikı ile tayin olunur. Muavinler idare meclisi içtimalarına rey vermemek üzere iştirak edebilirler.

MADDE 9 — Devlet ziraat işletmeleri kurumunun hesapları Maliye ve Ziraat vekâletleriyle umumî heyet tarafından intihab edilecek birer murakibden müteşekkil üç kişilik bir heyet marifetile murakabe edilir. Murakiblerin hizmet müddetleri üç senedir. Yeniden tayin ve intihabları caizdir. murakıblara verilecek ücret umumî Heyetçe tayin olunur.

Murakibler kurumun mevcudlarını ve her türlü muamelelerini muntazaman tetkik ve murakabe ederek neticelerini her üç ayda bir Ziraat vekâletine bir raporla bildirirler. Birer nüshası Maliye vekâletile idare meclisine de verilecek olan bu raporlar sene nihayetinde umumî raporla birlikte umumî heyete arz olunur. Bundan başka Ziraat vekâleti lüzum gördükçe kurumun ve kurum işletme ve müesseselerinin hesap ve muamelelerini her zaman teftiş ettirebilir.

MADDE 10 — Devlet ziraat işletmeleri kurumunun hesap senesi takvim senesidir. Senelik bilânço, kâr ve zarar hesabları müteakib senenin ilk dört ayı zarfında idare meclisi ve murakibler raporlarile birlikte ziraat vekâletine ve-

MADDE 8 — Devlet ziraat işletmeleri kurumu Başvekilin riyasetinde Maliye, İktisad ve Ziraat vekillerile Büyük Millet Meclisi Bütçe, Divanı muhasebat, İktisad, Maliye ve Ziraat encümenlerince her defasında kendi azası arasından intihab edecekleri üçer azadan ve Şûrayı devlet ve Divanı muhasebat reislerinden teşekkül edecek bir umumî heyet ile reis ve müdür dahil olmak üzere beş azadan müteşekkil bir idare meclisi marifetile idare olunur. İdare meclisi reisi ile müdür ve azadan biri Ziraat vekilinin bir aza Maliye vekilinin inhası ve İcra Vekilleri Heyetinin kararile Reiscümhur tarafından tayin ve bir aza da umumî heyetçe intihab edilir. Müdür hariç olmak üzere idare meclisi reisi ve azasının müddetleri üç sene olub tekrar tayin ve intihabları caizdir. İdare meclisi reis ve azasının ziraat ve ziraat sanatları ve toprak ekonomisi işlerinde meslekî yüksek tahsil görmüş bilgi ve tecrübe sahibi olmaları lâzımdır. Müdürün ihtiyaca göre bulunacak muavinleri Ziraat vekilinin teklifi ve Başvekilin tasdikile tayin olunur. Muavinler idare meclisi içtimalarına rey vermemek üzere iştirak edebilirler.

MADDE 9 — Aynen.

MADDE 10 — Aynen.

rilir. Ziraat vekâleti kendisine tevdi edilen bilânço ve kâr ve zarar hesaplarını tevdi tarihinden itibaren bir ay zarfında tetkik ederek mütaleasile birlikte Umumî Heyete verilmek üzere Başvekâlete takdim eder. Bilânço, kâr ve zarar hesapları Umumî Heyetin tasdikile katileşir ve tasdik keyfiyeti idare meclisile alâkadar memurların o hesap senesi için ibralarını tazammun eder.

MADDE 11 — Devlet ziraat işletmeleri kurumunun safi kârdan yüzde onu evvelâ ihtiyat akçesi olarak ayrılır ve ihtiyat akçesi sermayenin yüzde yirmisine baliğ oluncuya kadar bu suretle ayrılmağa devam edilir. Kârın geriye kalan kısmının Umumî Heyet kararile yüzde ikisine kadarı idare meclisine ve yüzde yediye kadarı nizamnamede tayin edilecek esaslara göre memur ve müstahdemlere ikramiye olarak verilir ve safi kârın mütebaki kısmı kurumun itibarî sermayesi tamamlanmıya kadar 6 ncı madde mucibince sermaye hesabına geçirilir. İtibarî sermaye tamamlandıktan sonra kâr bakiyesinin yarısı sermayenin yüzde otuzuna baliğ oluncuya kadar fevkalâde ihtiyat hesabına tefrik ve diğer yarısı Hazineye tesviye olunur.

MADDE 12 — Devlet ziraat işletmeleri kurumunun malları Devlet malıdır. Bunları çalanlar, ihtilâs edenler, zimmetine geçirenler veya her ne suretle olursa olsun suiistimal edenler Devlet malları hakkında ika olunan bu gibi suçlara müretteb cezalara tâbidirler.

MADDE 13 — Devlet Ziraat işletmeleri kurumu memurları halk ve mensub oldukları idare ile muamele ve münasebetlerinde hususî müessese memurları hakkındaki ahkâma tâbidirler. Kurum memur ve müstahdemleri aylıklarından yüzde beş kesilmek ve 11 ncı madde mucibince kârdan memur ve müstahdemler için ayrılacak ikramiyeden buna tekabül edecek mikdarı tefrik ve tahsis olunmak suretile bir (Yardım sandığı) tesis olunur.

MADDE 14 — Beşinci maddenin birinci fıkrası mucibince Devlet Ziraat İşletmeleri kurumuna inital edecek müesseselerin memur ve müstahdemlerinden hizmet müddetleri üç seneyi geçene hizmet müddetlerinin her senesi için bir aylık son ücretleri mikdarınca ikramiye verilir. Bu memur ve müstahdemlerden açıkta kala-

MADDE 11 — Aynen.

MADDE 12 — Aynen.

MADDE 13 — Aynen.

çak olanların ikramiyeleri verilerek alâkaları kesilir. Hizmetinde devam edeceklerin ikramiyeleri Yardım sandığına yatırılır. Bunlar arasında bulunan ve evvelce maaşlı vazifeden alınan Ziraat mekteblerinden mezun meslek memurlarının bir defaya mahsus olmak üzere hizmet müddetlerine göre terfi hakları tanılır.

MADDE 15 — Devlet Ziraat işletmeleri kurumunun idare ve murakabe şekilleri ve idare meclisile müdür ve muavinler ve murakıplerin vazife ve salâhiyetleri ve kurum yardım sandığı hakkında bu kanunun neşri tarihinden itibaren bir sene zarfında bir nizamname yapılır.

MADDE 16 — Devlet ziraat işletmeleri kurumuna intikal edecek ve devrolunacak malların intikal ve ferağ muameleleri harç ve resme tâbi değildir. Kurum tarafından yeniden tesisine lüzum görülecek işletme ve müesseseler için muktazi arazi Ziraat vekâletinin tasvibile usulüne tevfikân istimlâk edilebilir. Kurum; kendisine intikal edecek veya devrolunacak veya bundan sonra kendisi tarafından tesis edilecek sınaî müesseseler ve silo ve ambarlar için teşviki sanayi kanununda yazılı müsaade ve muafiyetlerden istifade eder.

MADDE 17 — Devlet ziraat işletmeleri kurumunun aynı mahiyette olup Ziraat vekâletine merbut diğer Devlet müesseselerinden satın alacağı veya bu müesseselere satacağı mallar ile bu kabîl Devlet müesseselerinin satılmak üzere kuruma tevdi edecekleri mallar için artırma, eksiltme ve ihale işleri kıymet takdiri suretile ve Ziraat vekâletinin muvafakatile yapılır.

MUVAKKAT MADDE — 15 nci maddede yazılı nizamname yapıncaya kadar kurumun idare, murakabe işleri ve teşkilâtının vazife ve salâhiyetleri Ziraat vekâletince tasdik edilecek talimatnamelerle tayin edilir.

MADDE 14 — On beşinci madde aynen.

MADDE 15 — Devlet ziraat işletmeleri kurumuna intikal edecek ve devrolunacak malların intikal ve ferağ muameleleri harç ve resme tâbi değildir. Kurum tarafından yeniden tesisine lüzum görülecek işletme ve müesseseler için muktazi arazi Ziraat vekâletinin tasvibile usulüne tevfikân istimlâk edilebilir. Kurum, kendisine intikal edecek veya devrolunacak veya bundan sonra kendisi tarafından tesis edilecek sınaî müesseseler için Teşviki sanayi kanununda yazılı müsaade ve muafiyetlerden istifade eder.

MADDE 16 — On yedinci madde aynen

MUVAKKAT MADDE 1 — Beşinci maddenin birinci fıkrası mucibince Devlet ziraat işletmeleri kurumuna intikal edecek müesseselerin memur ve müstahdemlerinden hizmet müddetleri üç seneyi geçene almakta oldukları son ücretleri üzerinden hizmet müddetlerinin beher senesi için bir aylık hesabile ikramiye verilir. Bunlardan açıkta kalacak olanların ikramiyeleri verilerek alâkaları kesilir. Hizmetinde devam edeceklerin ikramiyeleri yardım sandığına yatırılır. Bunlar arasında bulunan ve evvelce maaşlı vazifeden alınan, ziraat mekteblerinden mezun meslek memurlarının bu kanunun meriyetine kadar mezkûr müessesede geçen ücretli

hizmetleri bir defaya mahsus ve yalnız terfi hakkına müessir olmak üzere maaşlı hizmet müddetlerine ilâve olunur.

MUVAKKAT MADDE 2 — On dördüncü maddede yazılı nizamname yapılmıca kadar kurumun idare, murakabe işleri ve teşkilâtın vazife ve salâhiyetleri Ziraat vekâletince tesbit olunacak esaslar dairesinde yürütülür.

MADDE 18 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 19 — Bu kanun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

22 - XII - 1937

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.
<i>C. Bayar</i>	<i>Ş. Saracoğlu</i>	<i>K. Özalp</i>
Da. V.	Ha. V.	Mal. V.
<i>Ş. Kaya</i>		<i>F. Ağralı</i>
Mf. V.	Na. V.	İk. V. ve Zr. V. V.
<i>S. Arıkan</i>	<i>A. Çetinkaya</i>	<i>Ş. Kesebir</i>
S. İ. M. V.		G. İ. V.
<i>Dr. H. Alataş</i>		<i>Rana Tarhan</i>

MADDE 17 — On sekizinci madde aynen

MADDE 18 — On dokuzuncu madde aynen